

Japansk inspireret have ved Boller Slot færdig efter flere års slid

Tekst: Christian Rye
Foto: Lene Sørensen

Trædestenene i den japansk inspirerede have i parken ved Boller Slot ligger ikke i en lige række.

Det gør de ikke, fordi de onde ånder i Japan går i en lige række. Så når man som et godt menneske følger trædestenene og går i siksak, kan ånderne komme forbi uden at forvolde ondt.

Medlemmerne af Horsens Havebotaniske Forening har sat sig grundigt ind i japansk skik og brug i forbindelse med haveanlæg, inden etableringen af en japansk inspireret have ved Bollet Slot.

Japanske haver er kendt overalt i verden og kopieres mange steder. Mange danske haveejere har ladet sig inspirere af den japanske stil, og der er foreninger for havefolk med denne interesse.

Den japanske have er ikke en have med et blomsterflor i alle regnbuens farver fra alle mulige plantearter. Det er en have, hvor sten er dominerende, og planterne er hovedsagelig rhododendron, asalier og ahorn. Førstnævnte ganske vist med et frodigt blomsterflor i forsommeren, mens ahorn'en har kønne farver både forår og efterår. En rigtig japansk have med Masser af ahorn har om efteråret en farvepragt, så den minder om en skov i flammer.

Seks afdelinger

Efter flere års arbejde er afsnittet med den japansk inspirerede have i parken ved Boller nu færdig, og i begyndelsen af september finder den officielle indvielse sted. Men allerede nu kan man nyde det flotte anlæg.

Medlemmer af Horsens Havebotaniske Forening har i bogstaveligste forstand lagt masser af kræfter i arbejdet, og uden at forklejne nogles indsats, så er der tre, der har trukket det store læs. Det er Bent Andresen, Egon Christoffersen og Franz Pedersen.

Horsens Havebotaniske Forening blev stiftet i februar 1981, og på frivillig basis gik medlemmerne igang med en næsten uoverskuelig opgave - at rydde det hjørne af parken ved Boller Slot, hvor der i forvejen var en naturlig sø. Der havde på stedet i sin tid været en smuk have, og bl.a. var der op ad muren, der kranser et stykke af parken, et stort drivhus, der lå som en ruin. Takket være et gammelt maleri på Horsens Museum, der viser haven og drivhuset, har Havebotanisk Forening fået tilladelse til at genopføre drivhuset nøjagtig som det så ud »i gamle dage«.

Haven er i dag opdelt i seks afdelinger. Det startede med en fuxia-afdeling. Siden kom en rosen-have, klosterplanter/lægeurter, primula- og pelagonie-have og senere en japansk inspireret have. Medlemmerne lægger stor vægt på, at haven er »japansk inspireret«. En japansk have finder man kun i Japan.

Ro i sjælen

Man får fred og ro i sjælen i en japansk have. Det er stedet, hvor japanerne sidder på en bænk eller på en sten og mediterer og »renser« hjernen, mens vinden får akorn-træernes blade til at rasle og vandet risler. løvrigt er der altid et ulige antal sten i grupperne i en japansk have - f.eks. fem. En sjette sten ville betyde død.

Ved en af indgangene til den japansk inspirerede have står en vandpost. Vandet løber ud gennem et hult bambusrør og ned i en tilhugget sten. Det er en såkaldt tsukubai - et gammelt japansk renselses-symbol. Når en japaner skal ind og drikke te i tehuset, skal han være ren inde og ude. Derfor vasker han hænder og ansigt og drikker vand fra tsukubai'en.

Den havebotaniske forening håber, at en eller flere virksomheder eller fonde vil få øjnene mere op for det arbejde, der udføres af foreningens medlemmer, og donere beløb til forbedring og udvidelse af haven, der er den turistattraktion i Horsens, der samler flest mennesker.

- Vi vil f.eks. meget gerne have nogle japanske bænke, hugget ud af kævler, ligesom et tehus står meget højt på vores ønskeseddel, siger medlemmerne omkring den japansk inspirerede have. Vi mener, at vi kunne komme langt med et beløb på omkring 25.000 kr. til materialer. Det skal naturligvis være et rigtigt japansk tehus med det karakteristiske tag, der afsluttes med et opadvendt svej, som de onde ånder - der kommer oppefra - glider af på, så de ikke kommer ned på jorden.

Hver sten valgt

Startkapitalen til den japanske have kom fra en fuxia-udstilling, der for år tilbage blev holdt ved slotsparken. Den efterfølgende vinter holdt AOF i Horsens et kursus i, hvordan man opbygger en japansk inspireret have, og næste forår gik arbejdet igang. Stille og roligt er der med den frivillige arbejdskraft blevet skabt et smukt og spændende anlæg.

- Det har været et slid, siger Egon Christoffersen, der er formand i denne afdeling af haven. Vi startede med at grave en kunstig sø på omkring 50 kvadratmeter oven for den naturlige sø i parken. Vandet pumpes fra den naturlige sø op i den kunstige sø, hvor det springer ud over en stor sten, og ad to bække risler det tilbage i den naturlige sø. Pumpen, som APV Rosista har sponsoreret med evighedsgaranti, har en kapacitet på 28.000 liter vand i timen, men kører dog ikke på fuld kapacitet.

Sten er dominerende i en japansk have. Broen over den ene af to små bække, hvor vandet fra den lille sø risler ned i den store sø, er håndhugget.

Der er enkelte stauder i den japansk inspirerede have, men ellers er beplantningen hovedsagelig rhododendron, primula og pelagonie.

- En del af de sten, der ligger i haven, lå her, da vi begyndte arbejdet. De har formentlig fra gammel tid været rammen om et haveanlæg, men det er ikke lykkedes os at konstatere det med sikkerhed.

- De øvrige sten har vi udvalgt en for en, og navnlig stenen, som vandet risler ned over, er valgt med særlig omhu, og den har vi været meget heldige med. Vi har gået i dagevis i grusgraven i Nim og mærket de sten, vi gerne ville bruge. Desuden har vi hentet sten hos omegnens landmænd.

Mange sjove timer

Det har været et slid at lægge stenene på plads. Flere af dem er tons tunge, og de er blevet vendt og drejet, inden de lå, så de tog sig smukke ud. Til det brug har man brugt en stenløfter med kædetalje. »Vi har haft utrolig mange sjove timer. De sure glemmer vi«, siger de tre medlemmer, som har trukket det store læs.

Haven ved Boller Slot er ved at blive en

store turistattraktion. Mange besøgende undrer sig over, at man har råd til at have så mange gartnere i haven.

Men »gartnerne« er medlemmer af foreningen, som bruger mange fritimer på at plante og luge. De får ingen løn. Tværtimod betaler de et årligt kontingent på 65 kr.

Men de hygger sig, og det er så rigelig belønning. Et af de allervigtigste formål med Horsens Havebotaniske Forening er netop det sociale liv, der udfoldes i haven. Det er ikke professionelle gartnere, der kommer, men folk som har kærlighed for planter og har lyst til at dele den med andre og i fællesskab skabe noget smukt. I haven har alle medlemmerne lige meget at skulle sige, og ingen har vetoret.

Aldrig tidligere synes inskriptionen på den sten, som de statsanerkendte sygekasser i Horsens, Kolding og Skanderborg, lod rejse i 1931, da de købte Boller Slot, at være mere aktuel end i dag.

På stenens »bagside« står: Bygget til herresæde. Nu til folkeglæde.